

Veilig Thuis in de Keten

Nu sinds 1 januari 2015 het wijkteam het eerste aanspreekpunt is voor mensen en gezinnen die vragen hebben op het gebied van zorg en welzijn, is er een nieuw tijdperk aangebroken in de aanpak van huiselijk geweld. Huiselijk geweld omvat kindermishandeling, partnergeweld, oudermishandeling en ouderenmishandeling. Wijkteams kunnen als zij dat nodig achten meer specialistische hulp en extra deskundigheid inschakelen. Maar doen zij dat ook en weten ze waar ze terecht kunnen? Hebben ze het signaleren en aanpakken van huiselijk geweld voldoende in hun hoofd en vingers? En hoe verhouden de wijkteams zich tot het regionale Veilig Thuis dat meldingen aanneemt, adviezen geeft en onderzoeken instelt?

Dijkstra en Spanjaard onderzochten in opdracht van de gemeente Almere in het voorjaar en de zomer van 2015 de binnengekomen meldingen en de lokale en regionale samenwerking van Veilig Thuis in Flevoland. Een duurzame integrale aanpak in de keten, dat is in de transitie nog niet zomaar ingeweven. Maar er zijn wel nieuwe kansen en mogelijkheden om de aanpak te versterken en te bestendigen.

Paradoxen en kansen in de aanpak

De aanpak van huiselijk geweld bevindt zich op een belangrijk kruispunt. Het kruispunt biedt kansen maar scheidt soms ook verwarring. Bijvoorbeeld met de gebruikte begrippen van veiligheid, integrale aanpak, en triage. Lastig is dat de beoogde vernieuwing gepaard gaat met flinke bezuinigingen. De discussie of de hulp vrijwillig en nabij moet zijn, dan wel met drang en dwang is opnieuw actueel geworden, een discussie die ook in de jaren negentig werd gevoerd onder de noemer van compassie versus controle.

Uit het G4 VJ-onderzoek *Doorbreken geweldsspiraal vraagt specifieke hulp* uit 2014 blijkt dat het doorbreken en stoppen van geweld een moeilijke zaak is: bij de helft van de 200 onderzochte gezinnen is het geweld namelijk chronisch. Het bespreekbaar maken en motiveren voor hulp, soms in combinatie met dwang en drang, is belangrijk. De aanpak dient zoveel mogelijk in het lokale veld plaats te vinden, vrijwillig waar dit kan met de mogelijkheid om op te schalen wanneer dat nodig is. De transitie betekent namelijk dat het sneller moet, dichterbij, samen eropaf als dat nodig is en in samenspraak met de betrokkenen.

Vakmanschap, lerende professionals en professionele ruimte zijn cruciaal om de integrale aanpak van huiselijk geweld te ontwikkelen en te verbeteren. In de evaluatie in Flevoland zijn tegengestelde tendensen waargenomen: enerzijds (de behoefte tot) het opschalen en doorzetten, anderzijds het zoveel mogelijk in eigen hand houden en het zelf oplossen in de eigen wijk of gemeente. Sommige spelers in het veld sluiten zich bij elkaar aan, anderen zijn teleurgesteld over het bovengemeentelijke spel, sluiten zich meer af en varen een eigen koers in de eigen gemeente. Veilig Thuis is regionaal georganiseerd en het lokale veld vooral gemeentelijk. De spanning daartussen moet overbrugd worden om behalve tot een kostenbesparing ook tot een vernieuwing en een verbetering te leiden. Dit vraagt een lerende en onderzoekende houding van alle betrokken professionals en de bereidheid om de collectieve leringen weer in te zetten in de verbetering en afstemming van de werkprocessen. Leren en verbeteren is een tweerichtingsverkeer: zowel vanuit het perspectief van Veilig Thuis naar de regionale, lokale en landelijke ketenpartners en collega's, als omgekeerd. Dit vraagt behoorlijke stuurmanskunst, waarbij de vernieuwing al werkende vorm krijgt: *Walking the bridge while building it*. Alle partijen inclusief de lerende gemeenten zijn verantwoordelijk voor dat gezamenlijke vernieuwingsproces.

Tijd voor een pas op de plaats?

Veel betrokkenen bij de transitie en de aanpak van huiselijk geweld willen weten hoe het nu echt gaat met de integrale aanpak van huiselijk geweld: wat loopt goed, wat kan beter en hoe worden veranderingen geïmplementeerd? Hoeveel en welk type meldingen komen binnen, hoe snel worden ze afgehandeld, hoe wordt een plan van aanpak opgesteld, hoe verloopt de samenwerking met ketenpartners? En vooral ook wat wordt er na de meldingen gedaan en hoe werken kernpartners op lokaal, regionaal en landelijk niveau met elkaar samen?

Nog niet alles loopt goed, maar we kunnen gezamenlijk leren van zowel de successen als de dingen die misgaan. Als we gezamenlijke leerprocessen verstevigen en elkaar in de samenwerking in de juiste posities en rollen plaatsen, wordt de aanpak effectiever en efficiënter.

Onderzoek, ontwikkeling en opleiding

Bureau Dijkstra (www.sietske-dijkstra.nl) en Spanjaard Development & Training (www.hanspanjaard.nl) zijn al jarenlang actief op het gebied van huiselijk geweld met praktijkgericht en vernieuwend onderzoek, methodieontwikkeling, scholing en training. Beide bureaus hebben in Flevoland de stand van zaken met betrekking tot de aanpak van

huiselijk geweld doorgelicht en concrete praktijkgerichte aanbevelingen gedaan voor verbeteringen. Ook voor andere regio's bieden we aan om de nieuwe werkwijze en samenwerking in beeld te brengen en te helpen bij het oplossen van eventuele knelpunten.

We werken samen met diverse andere professionals op het terrein van huiselijk geweld, waaronder MeerMogelijkheden Coaching en Training (www.meer-mogelijkheden.nl/) en het Noord Hollands Trainers Collectief (www.nhtc.nl) en Wil Verhoeven (trainer en adviseur aanpak van huiselijk geweld).

De gemeente centraal

Bij onderzoek, ontwikkeling en/of training staan de vragen van de samenwerkende gemeenten centraal en denken wij als ervaren professionals graag met u mee om uw projecten richting en gezicht te geven. Mogelijke onderwerpen zijn ketensamenwerking, werkwijze bij crisisplaatsingen, triage, op- en afschalen, doorlooptijden en plan van aanpak. De focus ligt op het formuleren van richtlijnen, technieken en strategieën voor een effectievere aanpak en het bijdragen aan inhoudelijke verdieping die zijn beslag krijgt op de dagelijkse werkvloer. Wij helpen om op basis van wat werkt samen met de betrokkenen concrete oplossingen te vinden voor een betere aanpak en samenwerking.

De producten

Wij bieden

1. **Evaluatie aanpak en samenwerking bij huiselijk geweld:** tussentijdse kwantitatieve en/of kwalitatieve evaluatie op basis van bijvoorbeeld registratiegegevens, dossieranalyse, gesprekken met professionals van Veilig Thuis, de wijkteams, het Veiligheidshuis, politie en andere ketenpartners. Een evaluatieonderzoek kan ook de vorm van 'actie-onderzoek' aannemen waarin al doende oplossingen worden geformuleerd en uitgetoet.
2. **Casusanalyse van casussen die gespeeld hebben:** met medewerkers van ketenpartners aan de hand van afgesloten of lopende casuïstiek opsporen van goed lopende afspraken en werkwijzen en mogelijke verbeteringen: welke keuzes zijn gemaakt, waarom, welke andere zou je nu maken, waarom? En welke implicaties hebben deze inzichten voor de huidige werkwijzen en ketenafspraken? Het gaat hier om gezamenlijk leren van gevallen door het uitvouwen van complexiteit en het opnieuw comprimeren daarvan.

3. **Deskundigheidsbevordering:** praktische en toegespitste scholing en training voor verdere professionalisering van beroepskrachten. Wij stemmen doel, inhoud en vorm van de training af op de wensen van de opdrachtgever en de uitgangssituatie van de deelnemers. Samen zoeken we naar wegen dat de geleerde vaardigheden, attitude en kennis in de praktijk ook daadwerkelijk worden toegepast. Verschillende trainingen zijn mogelijk, zoals:
  - Werken met de meldcode
  - Signaleren en stoppen van verschillende vormen van huiselijk geweld
  - Opstellen en werken volgens een veiligheidsplan
  - Aandacht voor complexe problematiek en het leren van gevallen
  - Scholing over transitie, samenwerken in het sociale domein met de socioloog Richard Sennett als inspiratiebron: werk als ambacht, de opgave van samenwerking en het versterken van 'tacit knowledge', verfijnde ervaringskennis in het werk, die te vaak als een verborgen schat onopgemerkt blijft
  - Versterken van het informele leren en de teamgeest in een werkplek waarin kennis, vaardigheden en praktijkthema's belegd kunnen worden en kennis en ervaringen actief worden uitgewisseld.

Contact

Met ons flexibele aanbod kunnen wij u adviseren en ondersteunen bij ontwikkeling, praktijkgericht onderzoek en implementatie.

Wilt u doorpraten over de mogelijkheden die we bieden? Wilt u een oriënterend gesprek over de aanpak in uw gemeente(n), de positionering van Veilig Thuis, de wijkteams en specialisten als het gaat om samenwerking in de keten? Wilt u juist de ervaringen van mensen en gezinnen om wie het gaat beter in beeld krijgen? Of wilt u het collectief leren op de werkvloer juist intensiveren en beter benutten?

Neemt u dan contact op met

- Sietske Dijkstra (fran.dijkstra@worldonline.nl, 06 53572270) of
- Han Spanjaard (mail@hanspanjaard.nl, 06-27835806).